

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: **כיבוד הורים**

פרשת תולדות

בס"ד | גליון מס' 507

למה להמתין בגשם ובסערה, בקור ובכפור?

ועתה בני שמע בקולי (כ"ז, ח)

בכוח הסגולי הזה לכבד הורים במסירות נפש, אותה הנחיל לנו יעקב אבינו כמורשת מתנה.

וכיעקב שזכה בברכות בזכות כיבוד ההורים, כך גם אנו, בזמננו, זוכים בשפע ברכת שמים בכל שאיפותינו ובקשותינו בזכות כיבוד הורינו. חז"ל אומרים, כי כח ההשפעה הגשמית שיש לצאצאי עשו - הוא מכח העובדה שאף הוא כיבד את אביו, כלומר: למרות שהיה רשע מרושע, זכה להשפעה גשמית בזכות כיבוד הורים. ועל אחת כמה וכמה יהודים יראי שמים וטובי לב, הזוכים להשפעות גשמיות נרחבות בברכת כיבוד ההורים.

אך גם ברוחניות: כי אין חלום נשאלף להורים, יותר מלראות את ילדיהם פורחים ומצליחים. בכך אנו משקיעים אינסוף משאבים, מוכנים לשלם כל מחיר, נעזרים בעצות ממחנכים, ולא מוותרים על שפירת דמעות כמים בתפילות נרגשות, 'וזכני לגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים אוהבי השם יראי אלוקים...'

'המכבד את הוריו - זוכה לבנים גדולי הדור!' - מבטיח בעל 'מנורת המאור', הבטחה יקרת ערך, נשאת ומבוקשת, נכספת עד כלות הנפש. רוצה ילדים טובים? כבד את אביך ואת אמך ותרווח נחת, יהיו לך בנים טובים ועדינים, אציליים ואהובים. כיבוד הורים פותח את השער להשפעות טובות ומבורכות על בניך יקירך. ככל שנשקיע יותר בכיבוד הורינו - נזכה לברכה יתירה בחינוך ילדינו!

הבה נאמץ את המסר הזה מפרשת השבוע, הבה נציץ בסדר היום שלנו ונחפש את ההזדמנות להוסיף עוד נדבך, עוד פעולה בכיבוד הורים. בוודאי שכולנו מכבדים, אבל כדאי לנסות לקפוץ לביקור נוסף במשך השבוע, להזדוץ יותר לבצע משימה שהתבקשנו, לענות להם מיד בטלפון, ולהחליט שמעכשיו אנחנו מדברים עימם ביותר בכבוד והערכה. הבה נתחזק בכיבוד הורים, ויפתחו עבורנו שערי שמים!

מסאג' בגב הלא נכון...

היה זה ביום בהיר, במעונו של הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, מי שנודע בכינויו הסטייפלער. הבית ההומה בדרך היה שקט בשעת בוקר שלוהה זו. אל הסטייפלער נכנסה בתו, הרבנית ברזם, וסיפרה לאביה כי 'לר' חיים כואב הגב, יש לו כאבים חזקים ובלתי נסבלים, אולי יש לאבא רעיון?'

מיד כששמע זאת הסטייפלער, יצא בהליכה מהירה לעבר ביתו של בנו, הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל. רבי חיים היה המום מהביקור הפתאומי - ומיהר לקום מלוא קומתו. 'אוי, אל תקום', אמר הסטייפלער, 'ההיפך, שכב נא על המיטה...'

רבי חיים מיהר לשכב, ואביו ניגש וביד רחמנית עשה לו טיפול מסאג' בגב. לחץ על החוליות הנכונות, הידק את הפרקים, טפח במקומות מסויימים וליטף באחרים. כשסיים, הורה לבנו להישאר לשכב בתנוחה מסויימת עד שעה פלוגית, ומשעה זו לשכב בתנוחה שונה עד שעה אחרת.

הסטייפלער סיים את הביקור ושב לביתו. והנה, בשעת ערב, שבה ונכנסה אליו בתו הרבנית ברזם. הוא הניח שהיא הגיעה לספר כי רבי חיים מרגיש טוב יותר בעקבות הטיפול, אך מה רבה היתה הפתעתו כשפנתה אליו בהתנצלות: 'אבא בטח שכח, הייתי כאן בבוקר. ביקשתי שתיכנס לר' חיים ותעשה לו מסאג', והוא ממתין משעות הבוקר ואבא לא הופיע.'

אחת המתנות הזמינות ביותר, הקרובות לליבנו והנוחות ביותר לקיום, היא מתנת 'מצוות כיבוד אב ואם'. זו מצוה נאצלת וייחודית - להכיר להורינו טובה, להשיב להם אהבה, לכבד ולהוקיר אותם עם כל הלב ולפעול לכבודם ככל שנוכל.

המושג 'כיבוד הורים' הוא רק כותרת, למבועי רגש שנפתחים, למסירות מעוררת הערצה, לאהבה שאינה תלויה בדבר. כשאנו רואים יהודים העולים מדי יום לבקר בבית הוריהם המבוגרים, זה נראה מעשה טכני, אך פועמים בתוכו רגש של אהבה, מסירות של בן, הערכה למי שגידלו וחינכו אותו, כמו גם מסירות לקיום מצוה נאצלת.

אם נביט מסביבנו, נראה כיצד כולנו משתדלים ופועלים להרבות כיבוד הורים, להעמיק את חווית הקשר עם הורינו באמצעות כיבודם. אנו מרבים להתקשר ולדרוש בשלומם - מתוך איכפתיות אמיתית ומסירות עמוקה, אנו עוצרים את סדר היום שלנו כשאבא מתקשר ומבקש שנסדר לו משהו, כי אנו יודעים שלכבדו - זו המשימה הראשונה בסדר העדיפויות. אנו גם נשמח לענות לשחת טלפון מאמא למרות שאנו עסוקים כרגע, מתוך הבנה כי הורינו הם לפני הכל.

אחוזים נכבדים מסדר היום שלנו, טובים סביב שאלת ההורים. להקל עליהם, לדרוש בשלומם, לסייע להם, לכבדם. אנו עושים זאת בשמחה, בלבבות גואים בהערכה להורינו היקרים והנפלאים, ברגשות חום ואהבה שאין דומה להם בעולם!

אך האמת, שעובדות אלו מחייבות התבוננות ומעוררות את המחשבה - הרי בעצם כולנו עסוקים, טרודים, רצים ומתרוצצים, מלאי מחויבויות ועמוסי לר". מהיכן יש לנו את הכוחות להתמסר כל כך לכיבוד ההורים? מנין לנו תעצומות הנפש להשקיע מסירות כה רבה בכיבוד הורינו? מהיכן שאבנו את היכולת לוותר על התוכניות שלנו, כדי להתמסר לצורכי הורינו?

התשובה לכך טמונה בפרשת השבוע, בה אנו למדים על כיבוד ההורים של יעקב. הוא מדבר לאביו בעדינות, מכבד אותו, שמח להתמסר אליו. כשאמו פונה ומבקשת ממנו להביא את המזון ליצחק אביו, הוא שם בצד את הקשיים - שקולו אינו כעשו, ומתגבר על המכשולים - כשהוא מתלבש בעורות כדי שאביו יחוש כי הוא שעיר. הוא מודע לכך שהוא מסתכן מעשיו אחיו, אבל קיום הוראות אמו והזכות לכבד את אביו - הם נר לרגליו, הם גוברים על כל הסיכונים, כדי לכבד הורים!

ומובא בשם 'שפת אמת' ז"ע ששאול בשם זקנו ה'חידושי הרי"ם' ז"ע: הלא הברכות הגיעו ליעקב בדין, ברכות יצחק היו שייכות ליעקב ביושר, הוא ורק הוא זכאי להן. אם כן, מדוע הוא הוצרך להתחפש לעשו, להגיש את המזון לאביו בדרך פתלתלה. להגיע עד כדי מסירות נפש והסתכנות מול עשו אחיו הזועם, כדי לזכות בברכות המגיעות לו?!

התשובה מפתיעה ומלמדת: אף שהברכות היו שייכות ליעקב, עדיין הוא נדרש למסירות נפש לכבד את הוריו כדי לזכות בהן. כי גם אם הברכות שייכות לו והוא זכאי להן, בכל זאת נדרשת מיהודי מסירות נפש לכיבוד הוריו כדי לזכות בברכות שמים, על יהודי להתמסר להוריו כדי לקבל השפעות טובות המגיעות לו ביושר!

ממסירות נפשו של יעקב לכיבוד הורים, נותר לנו - צאצאיו, הכח הזה להתמסר באופן מוחלט, לכבד באופן כה עמוק ומסור את הורינו. אנו נושאים עימנו במטען הגנטי היהודי את ההתמסרות להורים, את החשק והרצון לכבדם, את העמדתם בראש סולם העדיפויות בכל מחיר. אנו הולכים בדרכי אבות ופועלים במסירות למען הורינו, כי זכינו

סגולה לשבת כהלכתה

אחת השאיפות הגדולות של כל יהודי, היא לעשות את השבת ככתבה וכהלכתה. מלאכות השבת מקיפות את רוב עיסוקינו. לא מעט פעמים במהלך השבת אנו מסתפקים אם נהגנו נכון, ולכל אורך השבת אנו דרוכים ביראה, לשמור את השבת במלואה.

כיבוד הורים מעניק לנו מפתח, מעניק לנו ביטחון. וכך מובטח ב'תנא דבי אליהו', כי 'כל המכבד את אביו ואת אמו, אין חטא של חילול שבת ולא שום חטא ועוון בא על ידו, ואם חטא נמחל לו!'

לא ייאמן איזה אוצר בלום טמון בו - בכיבוד ההורים. הבטחה לשמירת שבת, קסדת הגנה מפני כל חטא, והבטחה כי יימחלו עוונותינו בזכות כיבוד ההורים! הבה נאמץ את מצוות כיבוד הורים אל ליבנו, נלמד את הלכותיה ונשקיע לכבדם כראוי ועם כל הלב, כי כך נזכה להגנה שמימית מכל חטא, ולברכת שמים צמודה!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הרה"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

'מה זאת אומרת?!' - שאל האב בהפתעה, 'הרי הייתי אצלו מיד אחרי שדיברת עמי, עשיתי לו טיפול ונתתי לו הוראות מדויקות כיצד לשכב! איך זה יתכן?'

הטעות התבררה מיד: כששמע הסטיילפלר כי 'לר' חיים כואב הגב, הבין שהכוונה לבנו - רבי חיים, בעוד בתו הרבנית ברזם התכוונה לחתנה - הגאון רבי חיים קלופט שליט"א. וכך, רבי חיים אחד ישב וציפה לאבי חמותו, בעוד רבי חיים השני מקבל מסאג', ללא כל צורך, ואינו פוצה פה!

מיד מיהרה הרבנית ברזם לבית אחיה, רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, להתנצל על הטעות. לנוכח עיניה המופתעות נגלה מחזה מדהים: רבי חיים עודו שוכב במיטה באותה תנוחה, כאשר ציונה לו אביו!

נכון, לא כואב לו הגב, הוא בריא לחלוטין ואין לו כל בעיה רפואית. גם זמנו אינו בידו - רבי חיים מסיים כל שנה את כל התורה, ולכל דקה ושעה ביומו יש תפקיד והספק מוגדר, והוא לא מהאנשים שיכולים לשכב שעות ארוכות במיטה ללא מטרה. אך אביו היה כאן, ביקש לטפל בו והורה לו לשכב בתנוחה כזו. ואם אבא אומר - זה מה שעושים, בלי להבין, בלי להקשות, בלי לנסות להתחכם, בלי תירוצים שאין זמן!

כי כיבוד אב אינו תלוי בכאבי גב, אם ישנם - ממכדים את בקשות האב, ואם לאו - מוותרים עליהן. כיבוד אב זה עובדה, וכשאבא מבקש, ממלאים את הבקשה. כך ציונה התורה, וכך נלמד מהסיפור המופלא, המופיע בספר 'ומתוק האור':

הוראת הורינו לא תמיד ברורה, לא תמיד מובנת. לפעמים אנו מבינים הפוך, רוצים לפעול אחרת, בטוחים שאנחנו חכמים יותר... הבה נתבונן בתמונת הגאון רבי חיים קנייבסקי שוכב על המיטה בתנוחה המדויקת שהורה אביו לאחר טיפול מסאג' מיותר, רק כי כך הורה אביו, כי כך רצונו, כי כך ציוה.

ניקח עימנו את המסר הזה, לרגעי ההתלבטות, חוסר ההבנה, הרגעים הקשים בהם איננו מבינים למה מתכוונים הורינו. גם ברגעים הללו - נתאזר בגבורה לקיים בקשותיהם, לבצע את הוראותיהם, לכבד את דעתם ולהוקירם. כך זוכים לאושר רוחני רב, וגם לברכת שמים תמידית!

הגלויה שביטלה את המסע...

כל ימי חייו, השתוקק הגה"צ רבי שלמה זלמן אונסדורפער זצ"ל - רב ומגיד מישרים בפרשבורג, לעלות לארץ ישראל, לחון את עפרה, לבקר בקברי הצדיקים, ולמלא את ריאותיו באוירה של הארץ הטובה והמחכימה. שאיפתו זו לא זכתה למימוש בשל העלויות הכבדות הכרוכות בה - ההפלגה לארץ ישראל ארכה כששה שבועות, והמסע עלה הון ותעפות, למעלה מהשגת הרב. כך נותרה השאיפה לבקר בארץ כמושא געגועים וכמיהה, בלי יכולת כספית להגשימה...

עד יום פורים אחד, שמח ועליז במיוחד. אל הרב הגיע אחד מנכבדי הקהילה, אדם עשיר ורב נכסים, והניח על שולחן הרב 'משלוח מנות' מפתיע ומקורי: כרטיס נסיעה לארץ ישראל. העשיר שילם את העלויות וטיפל בכל הסידורים, לא נותר לרב אלא להתרגש, להיפרד מבני הקהילה, ולעלות לאוניה - שתעגון בנמל יפו ששה שבועות אחרי יום ההפלגה.

הרב התרגש עד אין קץ, והודה בחום לעשיר על המתנה היקרה. הוא ספר את השבועות והימים בצפייה דרוכה, נכספה גם כלתה נפשו מתי כבר יזכה לעלות על הספינה ולצאת לדרך. בינתיים, בני ביתו ארזו עברו את המזוודות, הכינו לו מזון הנשמר לימים ארוכים, וציידו אותו בכל מה שדרוש למסע הארוך והמרגש. כשבועיים לפני היציאה לדרך, נסע הרב לבית הוריו, להיפרד מהם לשלום לקראת המסע. בתום הביקור שב לפרשבורג, ובשבת הבאה נשא דרשת פרידה לבני העיר.

במוצאי שבת עלו כל בני הקהילה להיפרד מהרב ולאחל כי המסע יעבור בשלום, ועד השעות הקטנות של לפנות בוקר, נמשך התור הארוך של בני הקהילה שבאו לברך ולהתברך לקראת המסע המרגש, כשכל העת הוא סופר את השעות לקראת היציאה לדרך. ביום ראשון בבוקר, בשבוע בו היה אמור לצאת לדרך, הגיע שליח הדואר והביא לו גלויה מאמו, בה נכתב כהאי לישנא:

'בני יקירי, סע לשלום ושוב לשלום. בהגיעך לארץ, תשלח אלינו מברק שהגעת בשלום ובבריאות, כי כל עוד הבן במסע, לב של אבא לעולם לא יהיה רגוע... אז תיסע ותחזור לשלום, ואל תשכח לשלוח מברק בהגיעך לארץ!' - חתמה אמו את הגלויה.

הרב אונסדורפער התבונן בגלויה שוב ושוב, וכהרף עין נעמד והכריז: 'אינני נוסע!'

בני המשפחה היו בהלם. שבועות של הכנות, שנים של ציפיה, מבועים של התרגשות, פרידה דומעת מבני הקהילה - כל אלה ירדו לטמיון! מה קרה? מה יש בגלויה הזו שגרם לרב לשנות את תוכניותיו באופן כה דרמטי?

'והרי הרב כה ציפה והתרגש לקראת המסע', ניסו אחדים ממקורביו לשכנע, 'והרי ארץ ישראל היא מושא חלומותינו! מה קרה?' גם בני המשפחה הצטרפו לתמיחה: 'כבר הגיע המימון לעלות הנסיעה, כבר ארזנו את החפצים, כבר כל הקהילה יודעת, וכמה גדולה תהיה הבושה כשברגע האחרון הרב משנה את דעתו... למה לבטל עכשיו את כל התוכניות?'

הרב נענה לעומתם ברוגע: 'אמת דיברתם. סוף סוף המסע הנשאף עמד לצאת לדרך, כבר סיימנו לארוז ולהיפרד מכולם, וגם אני נרגש עד אין קץ... אך את התבוננו בגלויה,

תגלו כי אמי היקרה תהיה מודאגת במשך כל זמן הדרך, ולכן טרחה לשלוח גלויה ולבקש שאשלח מברק בהגיעי ארצה. ובינתיים, במשך ששת השבועות שאהיה בדרך - אמא תהיה מודאגת! האם זה יתכן?'

כולם הביטו בו המומים, נרעשים מגודל היתור, מעוצמת כוחות הנפש והגבורה למען כיבוד אב. והרב הוסיף ואמר: 'אני באמת שואף וחפץ לנסוע לארץ, אך כל זה איננו שווה לי במחיר דאגת אמי, מול העובדה ששנתה תגדוד לאורך כל ששת השבועות בהם אשהה על הספינה עד בואי לארץ. לא אוכל לצאת לדרך, כשאני מותיר אמא מודאגת עד הגיעי בשלום ליעדי!' - קבע הרב נחרצות, והחל לפרק את המזוודות הארוזות...

גם לנדיב הלב שהעניק לו את הכרטיס, קרא הרב והודה לו בחום. הלה ניסה לשכנע, אך הרב היה איתן בדעתו: 'אני באמת רוצה לנסוע, ומודה לך על שכל כך התמסרת והשקעת לממש את חלומי. אך אינני יכול לעשות זאת כשאני מצער את אמי, ולכן אני נותר כאן!' - קבע הרב, וחזר והודה על המתנה שלא הגיעה לשימוש, למרות שכה שאף אליה...

את הסיפור סיפר נכדו, הגאון רבי יעקב אליהו אונסדורפער שליט"א, רב קהילת 'ראשית חכמה' במונטריאל, קנדה. ויש בו כדי להאיר עבורנו, לעשות לנו סדר בראש, ולמצב אותנו על סולם הערכים הנכון:

יש לנו הרבה מה להספיק, הרבה משימות לבצע, והרבה שאיפות חשובות לממש. אך אם הדבר כרוך בצער ההורים, בדאגתם, בפגיעה דקה כלשהי בכבודם - נמשוך את ידנו, נברח מזה. כי כבוד ההורים הוא החשוב ביותר במעלה, לכבדם עד קצה גבול היכולת, תוך התמסרות מוחלטת וויתור בגבורה על השאיפות והרצונות האישיים שלנו!

כשאנו בעיצומה של שמחה, יושבים עם חברים, טרודים באיזו משימה - ולפתע אמא מתקשרת, אבא מבקש טובה, התוכניות מתחילות להשתבש... - נזכור ונדע כי הורינו ראשונים במעלה, נדחוק את התוכניות הצידה, נסיט את לוח הזמנים, נשנה את סדר העדיפויות. קודם כל נכבד את הורינו, כי זו מצוה נאלצת, זה רצון ה', וזה יפתח לנו שערי שמים ויעניק לנו אריכות ימים ושנים טובות!

המתנה בקור, עיכוב בסערה...

הרוחות שרקו בעוז, וגשמי זעף התדפקו על הפתחים והחלונות בעוצמה. אוירה חורפית שררה בעיר תוניס, וכל התושבים התכנסו בבתיהם, עטופים בסוודרים מחממים לצד התנור הבוהר. הגברים העיזו להתעטף במעילי הפרווה ובצעיפים, וללכת לבית הכנסת לתפילת קבלת שבת וערבית, כשמיד עם סיומה - מיהרו לשוב לביתם החם והמוגן מהכפור ומהגשם...

רק רב העיר, הגאון רבי ישעיהו בסיס זצ"ל, לא מיהר לביתו. מנהג נאה יש לו בלילות שבת, לעבור דרך ביתה של אמו, לברכה בברכת 'שבת שלום' לבבית ולנשק את ידה בחיבה. הוא ידע כי אמו נהנית מהביקור הקצר והמערך של בנה, וגם השבוע לא אבה לוותר עליו, למרות הסופה החורפית המשתוללת.

הוא התעטף במעילו, ויצא לדרך. כשהגיע לבית אמו, היטה את אוזנו מעבר לדלת, ולא שמע דבר. הוא ידע שבדרך כלל אמו נחה מעט לפני סעודת השבת, ולכן נהג להמתין עד ששמע את קול צעדיה, או את שקשוק כלי השבת. עתה, עם הסופה החזקה שבחוץ וקולות הרעמים, היה קשה לשמוע אם אמו כבר ערה או שהיא נחה עדיין, ולפיכך הוסיף להמתין מחוץ לדלת הסגורה תחת גשם הזלעפות, נתון לחסדי הקור והרוחות, עד שאמו תתעורר...

דקות ארוכות עמד הרב מחוץ לדלת, נרטב עד לשד עצמותיו, רועד מקור, אבל לא מעלה בדעתו לפתוח את הדלת. 'הרי אמא ישינה!' - הוא מזכיר לעצמו, 'ואם אכנס היא תתעורר!', ומוסיף לעמוד מחוץ לדלת. רק בחלוף שעת המתנה ארוכה שמע הרב את פסיעותיה של אמו, ומיהר לדפוק על הדלת, להיכנס ולברך 'שבת שלום' לבביו...

כי גם מול קור מקפיא עצמות, וגם מול גשם זלעפות, כיבוד הורים חזק יותר, חשוב ונעלה שבעתיים, וסיפורו של רבי ישעיהו המובא בספר 'למען אספרה' מפי הגאון רבי משה חדאד זצ"ל, מלמד אותנו מבעד לטיפות הגשם והרוחות הסוערות:

כי גם אם נעבור בסופה ובסערה, גשמית או נפשית, נקדיש מחשבה וזמן כדי להיזהר בכבוד הורינו. כדי למנוע פגיעה כלשהי בכבודם, כדי להימנע מצערם. ראשונים במעלה הם הורינו היקרים, אותם נכבד, למענם נתמסר, וכל דאגה או משימה, קושי או בעיה, סופה כמו סערה - לא יוכלו לנו, לא יעמדו כנגדנו, לא יסיטו אותנו ממטרתנו האמיתית: לכבד את הורינו.

כך נזכה למצוה כבירה, ששכר רב טמון בה: 'למען יאריכון ימך' - חיים טובים ושלווים, ארוכים וברוכים, מלאי שפע וטעוני ברכה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בך היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס